

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Självständigt arbete i
förskolläroprogrammet

Barns val i leken ur ett genusperspektiv

En studie ur barns perspektiv

Författare: Victoria Lihdén

Handledare: Mirja Betzholtz

Examinator: Kristina Holmberg

Termin: HT21

Ämne: Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå: Grundnivå

Kurskod: 2FL41E

Abstrakt

Syftet med denna studie var att få en inblick i hur barnen ur ett genusperspektiv ser på de leksaker och lekar som de leker i den fria leken på förskolan. Empirin har samlats in från två olika förskolor, en som ligger i en tätort och en som ligger ute på landsbygden där sammanlagt 10 barn har medverkat. Eftersom arbetet fokuserar på barns perspektiv, valdes intervju samt observation som metod för att samla in empirin. Intervjun valdes för att visa barnens perspektiv medan observationerna skulle belysa barnens val i den fria leken. Intervjuerna spelades in för att sedan transkriberas och kategoriseras. Resultatet av den insamlade empirin visade på att barnen både gjorde val som användes endast inom de normer som finns i samhället, samtidigt som dem även hade gränsöverskridandet synsätt. Resultatet visade även att man kunde se de vuxnas synsätt i en del av barnens val.

Nyckelord

Flicka, Pojke, Barns perspektiv, Genus, Fri lek

Tack

Jag vill börja med att rikta ett stort tack till min familj som har funnits där vid min sida under hela tiden och peppat mig när det känts svårt. Jag vill även säga ett stort tack till Mirja som har hjälpt mig och handlett mig under denna period och sist men inte minst ett stort tack till mina kurskamrater som har peppat och gett bra tips. Samt ett stort tack till de medverkande förskolorna och barnen!

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
2	Syfte & Forskningsfrågor	2
2.1	<i>Syfte</i>	2
2.2	<i>Forskningsfrågor</i>	2
3	Bakgrund	3
3.1	<i>Begreppsdefinition</i>	3
3.1.1	Genusperspektiv	3
3.1.2	Jämställdhet	3
3.1.3	Barns perspektiv	3
3.1.4	Genus genom historien	3
3.1.5	Utbildningens historia ur ett genusperspektiv	4
3.1.6	Genus i förskolan	5
3.2	<i>Tidigare forskning</i>	5
3.2.1	Barns lek i förskolan	5
3.2.2	Materialets betydelse i ett genusarbete	6
3.2.3	Hur förskolläraernas förhållningssätt präglar barns perspektiv i ett genusarbete	7
3.2.4	Könsneutralt förhållningssätt	8
4	Teoretiskt perspektiv	9
4.1	<i>Genusteori</i>	9
5	Metod	10
5.1	<i>Val av metod</i>	10
5.1.1	Val av intervjuplats	11
5.2	<i>Analysverktyg</i>	11
5.3	<i>Val av undersökningsgrupp</i>	11
5.4	<i>Etiska förhållningssätt</i>	12
6	Resultat	13
6.1	<i>Barnens val i den fria leken</i>	13
6.2	<i>Vad leker barn med</i>	14
6.2.1	Vad leker flickor med	15
6.2.2	Vad leker pojkar med	15
6.3	<i>Vuxnas inverkan på barnen</i>	16
6.4	<i>Könsneutralt förhållningssätt</i>	16
7	Analys	18
7.1	<i>Vad för val av lekar gör barnen i den fria leken ur ett genusperspektiv?</i>	18
7.2	<i>Hur ser barn på de leksaker och lekar som finns i förskola ur ett genusperspektiv?</i>	19
7.3	<i>Kan man se vuxnas synsätt i barnens tankar och val?</i>	21
8	Diskussion	22
8.1	<i>Resultatdiskussion</i>	22
8.2	<i>Metoddiskussion</i>	24
8.3	<i>Förslag till fortsatt forskning</i>	26

9	Referenslista	27
	Bilaga 1: Observationsprotokoll	30
	Bilaga 2: Intervjufrågor	31
	Bilaga 3: Samtyckesblankett	32

1 Inledning

När jag började mina studier för att bli förskollärare så hade jag en liten 1-åring där hemma. För mig var det viktigt att han inte skulle hamna i de normer som finns i dagens samhälle. Han skulle få vara fri att vara den han ville vara utan att få höra att hans kön ska sätta en prägel på hur samhället vill att han ska bli. Jag trodde inte då att min passion för att min egen son ska få vara sig själv skulle växa och bli även min passion inom mitt yrke som förskollärare. Så när vi tidigt under utbildningen började läsa om genus i förskolan kände jag ganska snabbt att det här var jag. Att få vara sig själv utan skeva synsätt på hur man ska vara beroende på vilket kön man är född till visade sig vara även min passion när det gällde andra barn. Vi hade tidigt fått den första informationen om hur det självständiga arbetet skulle gå till. När vi sedan läste om genus i förskolan fastnade jag direkt och bestämde mig för att genus är det mitt arbete ska handla om.

Jag reagerade på att den litteraturen vi hade utgick ifrån förskollärarnas och vuxnas perspektiv, utan att se till hur barnen såg på genus. Under en observation ute på en förskola väcktes mina tre huvudfrågor som jag ville ställa till barnen. Jag skrev ner frågorna i en anteckningsbok och sparades inför att användas i slutet av mina studier där vi är nu.

Med min studie vill jag ge en inblick i barnens tankar kring vad de leker med och vilka val de gör utifrån ett genusperspektiv i sin lek, för att sedan kunna använda detta i förskolans kvalitetsarbete. Min studie kan synliggöra vilka normer barnen uttrycker samt om barnen handlar utifrån dessa och genom det visa på vilka förändringar som kan behöva göras i miljön och förskollärarnas förhållningssätt. Detta för att kunna hålla en god kvalitet inom utbildningen och möta de värderingar som står skrivna i förskolans läroplan (Lpfö18, 2018).

2 Syfte & Forskningsfrågor

Här presenteras det självständiga arbetets syfte och de forskningsfrågor som ska besvaras i studien.

2.1 Syfte

Syftet med studien är att få en inblick i hur barn ser på de lekar och leksaker som finns i förskolan samt vad för val de själva gör i sin fria lek utifrån ett genusperspektiv. Genom att ha läst tidigare forskning framkommer det att det finns mycket forskning gjord inom genuskategorin, däremot inte lika mycket forskning som är gjord utifrån barnens perspektiv och där barnens egna tankar framkommer.

2.2 Forskningsfrågor

- Hur ser barn på de leksaker och lekar som finns i förskolan ur ett genusperspektiv?
- Vad för val av lekar och leksaker gör barnen i den fria leken ur ett genusperspektiv?
- Hur ser man vuxnas synsätt i barnens tankar och val?

3 Bakgrund

I bakgrundskapitlet presenteras begreppsdefinition samt den teoretiska bakgrunden inom *Genus genom historien*, *Genus i förskolan*, *Barns lek i förskolan*, *Materialets betydelse i ett genusarbete*, *Förskolläraernas förhållningssätt i ett genusarbete* samt *Könsneutralt förhållningssätt*.

3.1 Begreppsdefinition

3.1.1 Genusperspektiv

Inom förskolan behöver förskollärarna ha kunskap inom genus för att kunna tillämpa det i utbildningen, denna kunskap används sedan för att inta ett genusperspektiv, vilket kan förklaras genom att lärarna intar ett specifikt fokus med sitt genusarbete (Hedlin 2021). På NE.se (u.å.) förklaras genusperspektiv som en uppfattning av någonting, som utgår ifrån olika kön.

3.1.2 Jämställdhet

Jämställdhet handlar om att män och kvinnor ska behandlas lika och ha samma rättigheter. Jämställdhet är ett begrepp som är väldigt smalt då det enbart kan ske mellan könen (Hedlin 2021).

3.1.3 Barns perspektiv

Barns perspektiv betyder att man intar ett synsätt som utgår ifrån det barnen upplever och dess ambitioner (Johansson 2008). För att kunna inta ett barns perspektiv behöver man vara försiktig så att man inte fastnar i ett vuxenperspektiv. Det kan göra att barnens erfarenheter eller tillvägagångssätt beprövas utifrån vuxnas förståelse. Det är även viktigt att det öppnas upp så att barnens maktposition stärks och så att de vuxna intar ett självreflekterande och kritiskt förhållningssätt (Johansson 2008).

3.1.4 Genus genom historien

Genom historien har synen på genus och de könsroller som finns i samhället ändrats i takt med att samhället har gått från ett bondesamhälle fram till dagens samhälle (Hedlin 2021). När Sverige var ett bondesamhälle, kretsade samhällets uppbyggnad kring hushållet och hemmet, här fanns en tydlig och uttalad maktordning där kvinnan var underordnad (Wernersson 2017). Det gjorde att arbetsfördelningen och synen på män och kvinnor varit väldigt olika. Detta eftersom det ansåg att de båda könen har olika kunskaper, men var i behov av varandra eftersom exempelvis en man inte skulle mjölka. Liknande syn beskriver Svaleryd (2002) då hon poängterar att benämningen flicka och pojke är kopplade de föreställningar som genom historien har knutits till könen. Genom detta skapas begränsningar då det finns en förutfattad mening om vad könen klarar av.

När samhället i början på 1900-talet började gå över till att bli ett industrisamhälle ändrades därmed även samhällets normsystem. Från att ha

tillhört olika klasser, kön och haft olika utbildning, kom ett succesivt fokus på en mer individbaserad bas. Det slutade däremot inte att skapas nya sociala rangordningar utan de fortsatte att uppstå utifrån kön, etnicitet, klass under uppväxten och så vidare (Wernersson 2017).

3.1.5 Utbildningens historia ur ett genusperspektiv

I samhället har undervisningen varit ett viktigt verktyg för den samhällsförändring som har skett under åren (Wernersson 2017). Genom utbildningen har barnen inom samhället kunnat utbildas och fostras utifrån hur samhället har sett ut, för att sedan kunna bli fungerande vuxna i ett samhällsperspektiv. Eftersom samhället har ändrats har därför även utbildningen behövt förändras för att fungera i de nya synsätt som utformats. Författaren beskriver två olika sätt att se på hur utbildningen har sett ut, det första sättet är en strukturerad utbildning som innebär kontroll och disciplin, där barnen blir begränsade till att lära sig sådant som någon annan anser är accepterade vanor, kunskaper och synsätt. Medan det andra sättet utgår ifrån att öppna möjligheter för barnen att utveckla sina förmågor och kunskaper, för att sedan kunna användas i sina egna val. Inom utbildningen finns alltid de båda sidorna, men de syns inte alltid lika tydligt och i lika stor utsträckning. Från början erbjöds exempelvis enbart den friare delen till pojkar som levde under vissa samhällsgrupper. Flickor och barn från underkategorierna i samhället fick gå under den kontrollerade undervisningen där barnen delades in i sociala skikt och kön (Wernersson 2017). Samtidigt fick pojkar ur de högre samhällsklasserna en friare utbildning med inriktning mot yrken där dem kunde besitta en maktposition. Flickornas utbildning däremot ansågs inte behöva vara förlagd inom skolans värld utan kunskaperna som de ansågs behöva kunna, lärde de sig bäst i hemmet. Beroende på vilken maktordning som var normen, såg man olika på allmänintresse, vad som ansågs vara normalt och vad som kunde ses som en norm (Hedlin 2021). När samhället gick över till att bli ett industrisamhälle och fler kvinnor lämnade hemmet för att jobba inom industrin, så skedde en förändring i kvinnornas utbildning. Ogifta ungmör som inte ville nedgradera sig till att jobba inom industrin såg ett behov av en utbildning som liknade männens. Detta i sin tur skapade behovet av en utbildning som kunde ge dem acceptabla yrken (Wernersson 2017). Runt samma tidpunkt skapades de första verksamheterna som liknar dagens förskola, detta då fler kvinnor började att arbeta inom industrin och därför behövde kunna lämna sina barn någonstans (Engdahl & Ärlemalm-Hagsér 2015). De första tre institutionerna som skapades var Småbarnsskola som startades 1836, Barnkrubban som startade 1854 och Barnträdgården som startade 1896. Dessa bytte sedan namn till daghem på 1900-talet vilket sedan blev dagens förskola (Engdahl & Ärlemalm-Hagsér 2015).

3.1.6 Genus i förskolan

Förskolan arbetar utifrån förskolans läroplan (Lpfö18, 2018) och i den står det beskrivet vad man som förskollärare ska arbeta med samt vad för värderingar som är viktiga inom förskolans verksamhet. Det var dock i skollagen som jämställdheten mellan de olika könen togs upp första gången. Där lyftes det fram att flickor och pojkar skulle ha likvärdiga förutsättningar och att flickor och pojkar inte skulle ses som enskilda grupper (Eidevald 2011). Under läroplanens del om en likvärdig förskola står det beskrivet hur man ska arbeta med genus i förskolan (Lpfö18, 2018). Eidevald (2011) poängterar dock något omformulerat att förskolan ska främja alla barns lika rättigheter samt möjligheter, utan att lägga några värderingar i vilken könstillhörighet barnet har vilket även beskrivs i Lpfö (2018). Där står det även beskrivet att man inom förskolan ska arbeta för att motverka sådana könsmönster som kan ha en begränsande inverkan på barnens val, utveckling och lärande. Hedlin (2021) och Lpfö (2018) beskriver att hur barnen blir bemötta och vilka skillnader som görs i undervisningen samt i miljön, är det som kommer ge barnen en bild av vad som ses som manligt och kvinnligt. Det är därför viktigt att det inom förskolan bedrivs en verksamhet där barnen leker och lär tillsammans. Samt där alla barn utvecklar och prövar sina intressen och förmågor utifrån lika villkor, utan att barnens könstillhörighet gör någon skillnad (Lpfö18, 2018).

3.2 Tidigare forskning

3.2.1 Barns lek i förskolan

Förskolans grundare Fredrich Fröbel såg på leken som en grundläggande och för barnen naturligt sätt att uttrycka sig (Engdahl & Ärlemalm-Hagsér 2015). Leken ses därför som en tradition som har fått en stark ställning inom förskolan, vilket syns i att barnen själva väljer leken så fort dem får möjlighet till det. Engdahl och Ärlemalm Hagsér (2015) skriver att barnen själva uppger att de i leken får möjlighet till att ta egna initiativ, bestämma, göra egna val och påverka.

Genom leken öppnas för barnen flera olika sätt att lära känna sin omvärld, bygga upp sin kompetens och träna sina färdigheter (Engdahl & Ärlemalm Hagsér 2015). Chapman (2015) poängterar i sin artikel att barn utvecklar förståelse och lär sig genom sitt samspel med individer och samhället. Leken ger barnen ett meningsfullt sätt att utforska språk, kommunikation, känslor, etik, rörelser och samspel med både barn och vuxna (Engdahl & Ärlemalm Hagsér 2015). Detta beskrivs även i förskolans läroplan (Lpfö 18, 2018) som menar att leken ha en betydande roll för barnens utveckling och lärande, där man genom att på ett lekfullt och lustfyllt sätt kan hjälpa till att stimulera barnens fantasi och inlevelse, samt barnen kommunikation, samarbetsförmåga och problemlösning. Leken är även viktig för barnen att kunna bemästra tidigt då den är svår att utveckla senare i livet (Knutsdotter

Olofsson 2009). Barnen behöver lära sig att läsa de leksignaler som visar om leken fortfarande är i gång eller avslutad. De behöver kunna följa lekens regler och vara inom lekens ramar, samt kunna de sociala reglerna i leken så som samförstånd, ömsesidighet och turtagning. Detta eftersom det är en del i den sociala kompetensen som behövs senare i livet (Knuttdotter Olofsson, 2009).

Inom förskolan benämns den fria leken där barnen själva kan välja hur leken ska utformas och vad den ska innehålla (Engdahl & Ärlemalm Hagsér 2015). Den fria leken kommer däremot med otydligheter i vad som anses vara en fri lek och det pratas ofta om att den fria leken sker ute och är en lek med avsaknad av de vuxnas inblandning. Det är dock inte fallet enligt Engdahl och Ärlemalm Hagsér (2015) som poängterar att barnen för att få en fungerande lek, behöver närvarande vuxna som är aktiva och vet vad barnens lekar går ut på. De betonar att forskning som gjorts inom ämnet visar att när barnen väljer helt fritt skapar det maktpositioner och utanförskap, samt att normer, värden och könsmonster förs vidare till andra barn. Även Knuttdotter Olofsson (2009) betonar att en barngrupp behöver ledning av förskollärarna för att lära sig hur man förstår leksignalerna, hur man håller lekreglerna och hur dem ska tolka de lekkoder som finns.

3.2.2 Materialets betydelse i ett genusarbete

Hur materialet och miljön är utformad i förskolan har stor betydelse för det genusarbetet som bedrivs. Eggen Børve och Børve (2016) skriver i sin artikel att förskolan är en kvinnodominerad verksamhet där miljön utformas utifrån de intressen och de föreställningar om en mysig miljö som förskollärarna har. Författarna poängterar att kvinnorna och i studien uttrycker att dem ser på miljöns utformning i form av dekorationer på olika sätt, där kvinnorna anser färgval och gardiner som en viktig del av förskolans miljö, medan männen inte visar något större intresse av den delen i miljöns utformning. Männen uttrycker i stället att det finns dock-hörnor lite överallt i miljön.

Hur miljön utformas kan ge uttryck för vad man förväntar sig att barnen ska leka med och vad som anses vara de korrekta normerna (Eggen Børve och Børve 2016). Författarna menar att genom det väljer sedan barnen vilka miljöer som dem leker i och utgår ifrån exempelvis vad som finns i det rummet eller hur lekarna artar sig utifrån lugna eller högljudda lekar. Men det är inte alltid som barnen väljer de mönster som är kopplat till dess kön, utan det finns många barn som väljer att gå utanför normernas ramar. Svaleryd (2002) skriver att samtidigt som det finns de barn som väljer att leka i de pedagogiska miljöer som är skapade utifrån normerna, så finns det även de barn som bryter mönstren där exempelvis pojkarna leker i dockvrån och flickorna klättrar i träd. Lynch (2014) betonar i sin artikel att det anses vara mer accepterat för flickor att leka med sådant som är kopplat till pojkar än vad det är för pojkar att leka med leksaker som är skapade för flickor.

Materialet i förskolan har tillsammans med miljön en stor betydelse. Lynch (2016) poängterar i sin artikel hur viktigt det är att man i förskolan är medveten om den litteratur som används och finns tillgänglig för barnen i förskolan. Författaren poängterar att när det används material som inte är utformat för att möta båda könen och som visar upp en bild av att alla inte har samma möjligheter visar det för barnen vilka roller dem bör inta. Eftersom barnen inte får könsöverskridande alternativ att jämföra sig med är det större chans att barnen fastnar i förutbestämda normer. Något liknande beskriver Svaleryd (2002) om hur samma förhållanden ska gälla mellan både pojkar och flickor i utbildningen i förskolan. Samtidigt som författarens även beskriver att det blir tydliga fördelningar mellan pojkar och flickor i den fria leken. Där väljer pojkarna specifika rum och specifika leksaker samtidigt som flickorna håller sig på andra ställen med andra leksaker. Lynch (2014) beskriver att dramaleken anses vara en feminin miljö som inte inbjuder till lek för pojkarna. Författaren fortsätter med att betona hur en miljö som inbjuder till förändring kan gå från att vara en feminin miljö till en neutralmiljö som bjuder in barnen till lek på lika villkor.

3.2.3 Hur förskollärarnas förhållningssätt präglar barns perspektiv i ett genusarbete

Hur förskollärarna agerar utifrån miljön och mot barnen sätter olika stämplat på hur barnen bör vara, detta beskriver Svaleryd (2002) som menar att ordet pojke och flicka är kopplat till specifika egenskaper och val. Författaren skriver att när man hör ordet pojke kopplas det automatiskt till högljudda lekar, blåmärken och aktiviteter som kopplas till en actiongenre. Medan ordet flickor associeras till skapande, nära relationer och hemlekar. Eggen Børve och Børve (2016) skriver att även om förskollärarna uppmuntrar barnen och anser att det är bra när barn leker överskridande så finns det även tydliga normer som man uttrycker när man talar om barnen. De beskriver vidare att man pratar om de tysta flickorna och högljudda pojkarna, vilket även poängteras av Johansson (2008). Eggen Børve och Børve (2016) betonar att förskollärarna är med och skapar kön i förskolan, genom sitt sätt att agera. Detta visar sig genom val av rum och val av aktiviteter som förskollärarna väljer att starta eller delta i. I Chapmans (2015) artikel beskrivs det att synsättet som förskollärarna besitter överförs till barnen i den integrering som sker tillsammans. Författaren fortsätter beskriva att planeringen av undervisningen, hur förskollärarna pratar med barnen samt till störst del hur involverade förskollärarna är i barnens lekar är de tillfällen där deras synsätt överförs.

Hur man som förskollärare väljer att arbeta med jämställdhet i förskolan kan ha olika inverkan på barnen och på arbetslaget. Edström (2014) poängterar i sin artikel att när arbetslaget reflekterar över rutiner, hur man arbetar och

uttrycker sig tillsammans med barnen, kan det uppmärksammas vad för syn man uttrycker till barnen exempelvis coola eller fina kläder. Vad som anses acceptabelt för barnen att göra samt vilka val de själva gör utgår ifrån de förhållningssätt som förskollärarna visar upp som önskvärda i förskolans verksamhet vilket både Hjelmér (2020) och Ärlemalm-Hagser och Pramling Samuelsson (2009) poängterar. Vad för lekar som anses vara acceptabla att leka och vilka som kan leka dem beror på vilka situationer som leken uppstår i. Hjelmér (2020) beskriver vidare i sin artikel hur lekar som startas av barnen kan anses acceptabelt att leka för enbart det ena könet, samtidigt som lekar som startas av en förskollärare kan accepteras som lekar båda könen kan leka. Detta beskrivs även av Chapman (2015) där det betonas hur förskollärarna jobbar mot att ge ett synsätt till barnen som inbjuder dem till att inta både kvinnliga och manliga roller på lika villkor.

3.2.4 Könsneutralt förhållningssätt

Det finns de förskolor som anser sig vara könsneutrala och som utgår ifrån ett könsneutralt förhållningssätt i sin utbildning. Shutts, Kenward, Falk, Ivegren och Fawcett (2017) betonas i sin artikel att det finns skillnader mellan barnens val i vardagen beroende på vilken sorts förskola de går på. Barn från förskolor med ett könsneutralt förhållningssätt ser i större utsträckning på andra barn som individer utan någon referens till att dem är pojke eller flicka (Shutts, Kenward, Falk, Ivegren och Fawcett, 2017). I författarnas artikel framkom det ändå att många av barnen även om dem såg på sina val av lekkamrat som individer, valde att leka med barn av samma kön. Chapman (2015) artikel visar att i tillåtande grupper där alla barn blir accepterade i hela förskolans miljö, skapas det en gruppdynamik som tillåter lek med båda könen. Författaren fortsätter med att lyfta fram att det betonas att det inte finns några flick- eller pojklekar. Frödén (2018) poängterar i sin artikel att på Waldorfsinriktade förskolor arbetar man med barnen utifrån en individnivå där man även har anpassat miljön för att vara neutral och fri från könsroller. Det betonas att i en Waldorfförskolas miljö bjuds barnen in till lekar på lika villkor samt tillsammans med varandra. Genom en neutral miljö utan några könsvärderingar bjuder det in barnen till att vara sig själva, och när varken barnen eller pedagogerna gör några värderingar av barnens val, hjälper det barnen till att se nya möjligheter och skaffa sig ett eget synsätt (Frödén, 2018).

4 Teoretiskt perspektiv

I det här kapitlet presenteras det teoretiska perspektivet som har intagits under studien.

4.1 Genusteori

Studien utgår ifrån en genusteoretisk inriktning med utgångspunkt i ett sociokulturellt perspektiv. Inom genusteorin ser man inte könet som något man föds in i, utan det är något man växer in i genom de sociala och kulturella sammanhangen man möter i livet (Jämställdhetskartan, u.å.). Säljö (2017) beskriver hur det sociokulturella perspektivet handlar om att lära av varandra och av de kulturer och samhället som finns runt omkring en. Begreppet genusteori handlar även om relationer och att människan inte är ett visst kön av sig själva utan att det är något som byggs upp utifrån de samhället man lever i och utifrån de normer som finns i samhället (Jämställdhetskartan, u.å.).

Hirdman (2004) beskriver att ordet *genus* inte är kopplat till det biologiska könet utan att det har blivit en ren översättning på engelskans *gender* som handlar om det kulturella och även kallat sociala könet. I begreppet *genus* beskriver författaren att det redan finns drag som systematiserar, vilket ger upphov till det som kallas *genussystem* (Hirdman 2004). Ett *genussystem* beskrivs som en sorts ordningsstruktur av kön som utgår ifrån olika processer, fenomen, förväntningar och föreställningar som finns i samhället. Vilka lägger grunden för de mönster och normer som finns. Det är även detta som är del av grunden till de sociala, ekonomiska och politiska ordningarna (ibid.)

Connell och Pearse (2015) betonar att som människa anses man av samhället behöva ta ansvar för hur man uppför sig utifrån sitt kön som man eller kvinna. Det sättet man väljer att framföra sig på utifrån den könskategorin man tillhör, beskrivs som *genus*. Det betonas av Connell och Pearse (2015) att människan skapar sitt eget *genus*, men att hon inte är fri i att skapa det hur hon vill, utan att det styrs av vilken *genus*ordningen som hon befinner sig i. Vilket även beskrivs av Hirdman (2004) som betonar att det finns två bärande bjälkar inom *genussystemet* som fokuserar på att manligt och kvinnligt inte bör blandas och att det är mannen som utgör normen.

5 Metod

I det här kapitlet presenteras valet av analysverktyg som har använts i studien ta upp, vilka metoder som har använts för att samla in empirin, valet av undersökningsgrupp samt vilka etiska förhållningssätt som har vidtagits.

5.1 Val av metod

Studien är ett genusarbete med fokus på barnens perspektiv, så för att tydligt få fram barnens röster var den första metoden till att samla in empiri att intervjua barnen. Genom intervjuer kan man få fram vad någon uttrycker att de gör, vad de tror och deras åsikter (Denscombe 2018). Valet av intervjumetod föll på en *semistrukturerad intervju* med utgångspunkt i 3 frågor med eventuellt en uppföljningsfråga till varje fråga. Med en semistrukturerad intervju menas det att man utgår från färdiga frågor men har svängrum till att ställa fler frågor eller ändra runt på frågorna (Denscombe 2018). För att inte missa något som barnen sade spelades intervjuerna in på en Ipad. Inför varje intervju var allt materialet framplockat och redo för att användas (Doverborg & Pramling Samuelsson 2000). Barnen har getts tid att tänka och prata, vilket Doverborg och Pramling Samuelsson (2000) betonar är viktigt då det kan hjälpa till att få även tystlåtna barn att prata. Barnen informerades om att dem fick sitta och tänka om dem behövde det.

För att kunna se vilka val barnen gjorde i sin fria lek användes även observationer för att samla in data. Efter att ha läst på om olika observationer samt tagit inspiration från Waldmann, Dockrell och Sullivans (2016) observationsprotokoll, gjordes valet att använda *systematiska observationer* i form av ett eget komponerat observationsprotokoll som passar till studien. Fördelen med att använda ett observationsprotokoll är att man på ett smidigt sätt kan samla in data då man har förbestämt vad det är man ska studera (Denscombe 2018). Metoden är även användbar då den skulle kunna användas av en annan forskare för att få fram ett liknande resultat (ibid.). Det formades observerbara kategorier utifrån vad som är vanliga leksaker och lekar på förskolorna. Det formades även en övrigt-kategori för att kunna observera lekar eller leksaker som kan vara specifika för de olika förskolorna. Doverborg och Pramling Samuelsson (2000) poängterar att det är viktigt att skapa trygghet för barnen innan studien börjar, därför besöktes förskolorna innan studien skulle utföras. Under en timmes tid gjordes det fem observationer var 5–10 minut på varje barn, vilket ger totalt 50 observationer. Under observationerna skrevs det ner små anteckningar på de kategorier där det kanske behövdes förtydliga något eller där kategorin är bred.

5.1.1 Val av intervjuplats

På förskola A valdes det att sitta i målarrummet då man kunde stänga dörrarna vilket gav ett lugnt rum (Doverborg & Pramling Samuelsson, 2000). Rummet låg så att det i vanliga fall inte är någon genomgång. Dock denna dag var det hantverkare inne på grannavdelningen som tyvärr valde att gå igenom detta rum under två av intervjuerna. På förskola B gick inget av förskolans rum att stänga om vilket gjorde att intervjuerna fick hållas i ett rum precis bredvid den stora lekhallen, där barnen lekte på en ganska hög nivå.

5.2 Analysverktyg

Då studien utgår ifrån empiri insamlat genom både intervjuer och observationer, används både kvalitativa och kvantitativa analysverktyg. Det kvalitativa analysverktyget kommer att användas på intervjuerna, där den används för att kategorisera vad barnen har svarat (Denscombe 2018). När det intas ett kvalitativt förhållningssätt utgår man ifrån att få en djupare kunskap i den data som samlats in (Patel & Davidsson 2003). Efter att intervjuerna har transkriberats och lästs igenom flera gånger, markeras intressanta uttalande med markeringspennor. Det som har markerats sorteras sedan upp i kategorier utifrån de tre intervjufrågorna ”Vad tycker du om att leka med?”, ”Vad leker pojkar med?”, ”Vad leker flickor med?”, samt kategorin ”Vuxnas inverkan på barnen” som utgick ifrån forskningsfrågorna. Under kategoriseringen sågs även ett mönster av neutrala uttryck vilket gav upphov till kategorin ”Könsneutralt förhållningssätt”. Empirin som samlats med hjälp av observationsprotokollet sammanställdes med hjälp av kvantitativa verktyg. Här summerades datan och sammanställdes i ett stapeldiagram. Valet av stapeldiagram gjordes för att tydligt kunna visa likheter och skillnader mellan pojkar, flickor samt förskolor i studien (Denscombe 2018).

5.3 Val av undersökningsgrupp

I studien har två kommunala förskolor belagda i en förort samt ute på landsbygden medverkat. På varje förskola har sedan 10 barn i åldrarna 3–5 år valts ut av förskollärarna som sedan har skickat hem en samtyckesblankett till vårdnadshavarna. På förskola A som ligger beläget i en förort var det 8 barn som medverkade, varav 5 flickor och 3 pojkar. På förskola B som ligger beläget på landsbygden var det 2 barn som medverkade varav 1 flicka och 1 pojke. På grund av den rådande pandemin har det varit ett problem att hitta förskolor som kan tänka sig att medverka i studien då förskolorna både har haft personal och bortfall av barn. Detta har därför gjort att många förskolor har tackat nej, samt att det på förskola B var ett stort bortfall av barn när studien skulle utföras.

5.4 Etiska förhållningssätt

Studien utgår ifrån barns perspektiv vilket innebär att studien fokuserar på barnens tankar och vad barnen gör. Detta gör att man behöver tänka extra mycket på vilket etiskt förhållningssätt som vidtas. Studien utgår ifrån individskyddskraven som Vetenskapsrådet (2002) har skapat, och som består utav de fyra kraven *Informationskravet*, *Samtyckeskravet*, *Konfidentialitetskravet* samt *Nyttjandekravet*. Dessa finns till för att den som medverkar i ett forskningsprojekt ska kunna känna sig säker under processens gång (Björkdahl 2007). Dessa fyra krav har sedan dem uppkom ändrats till att kallas för *kodexar* och hittas i stället under benämningarna information, samtycke, undvikande av risker och förvaring av material (Vetenskapsrådet 2017). Däremot är betydelsen densamma vare sig om man utgår ifrån att benämna dem utifrån kraven eller som kodexar.

Förtydligande av de fyra kraven utifrån Vetenskapsrådet (2002) samt Björkdahl (2007):

Informationskravet: Betyder att dem som medverkar i studien eller som i det här fallet även vårdnadshavarna får information om vad studien handlar om, vad dem har för rättigheter under studiens gång, samt vad som förväntas av dem. Detta har tillsammans med *samtyckeskravet* gjorts via en samtyckesblankett (se bilaga 3) som vårdnadshavarna har fått ta del av samt skriva på, men även genom att berätta för barnen vad som kommer att hända.

Samtyckeskravet: Handlar om att de som deltar i studien ska ge sitt samtycke till att medverka. Eftersom studien utgår ifrån barn som är under 15 år, har samtycket förutom från barnen behövt komma från vårdnadshavarna. Även barnen har blivit tillfrågade om dem kunde hjälpa till att svara på några frågor, om det var okej att spela in det vi pratade om och om det var okej att titta på vad dem leker på förskolan.

Konfidentialitetskravet: Handlar om hur man behandlar den personinformation som samlas in, både i studien samt hur empirin förvaras. I studien används inga av barnens namn utan dem byts ut mot fiktiva namn, även benämningar av förskolor och barn som berättar om sina kompisar byts ut mot fiktiva namn.

Nyttjandekravet: Betyder att den information som samlas in under studien endast kommer användas inom forskningen. Efter studien kommer därför all empiri som samlats in från förskolorna att raderas.

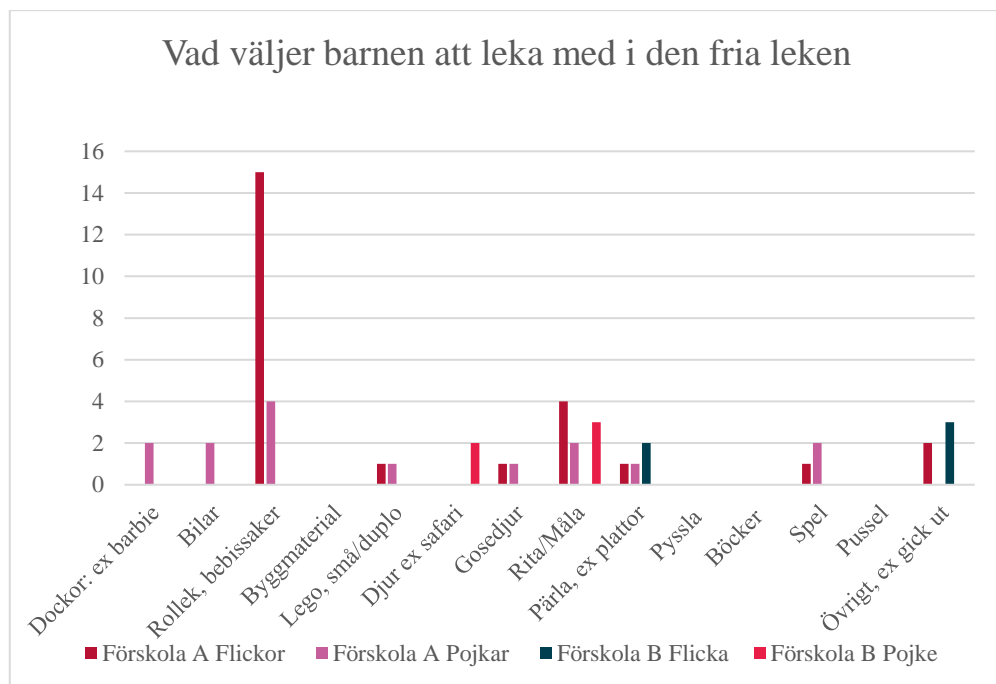

6 Resultat

I det här kapitlet framställs det resultat som har blivit synligt i intervjuerna och observationerna.

6.1 Barnens val i den fria leken

I observationerna har fokus legat på vad barnen vid tillfället för observationen har lekt med. De här kategorierna fanns i observationsprotokollet (se bilaga 1) *Dockor: exempelvis barbie, Bilar, Rollek med exempelvis bebissaker, Byggmaterial, Lego små/duplo, Djur exempelvis safari, Gosedjur, Rita/Måla, Pärla exempelvis plattor, Pyssla, Böcker, Spel, Pussel och Övrigt exempelvis gick ut.*

Figur 1 Vad väljer barnen att leka med i den fria leken. Figuren visar en sammanställning av den data som samlats in under observationerna.

Resultatet från observationerna visar en spridning mellan barnens val av leksaker och lekar. Det visar på att resultatet för rollekar med exempelvis utklädningskläder och dockor som passar som bebisar i barnens lek är den kategorin som flertalet flickor (se figur 1) någon gång under observationerna har valt att leka med. I rolleken fanns det även pojkar som har valt att vara med i leken. I anteckningarna om rollekskategorin beskriv lekarna som mamma pappa barn och frisör, vilket någon gång av de observerade tillfällena innefattade både pojkar och flickor samtidigt.

Under observationerna skrevs det ner anteckningar på de fyra kategorierna dockor, rollek, djur och spel. I anteckningarna skrevs det ner vilken sorts docka det lektes med, vilket sorts djur det lektes med, vilka rollekar som

lektes samt vilket spel som spelades. De leksaker eller lekar som antecknades ner var actionfigurer, mamma, pappa, barn, frisör, dinosaurier och prinsessfia.

Under observationerna fanns det även leksaker och lekar som inte uppmärksammades bland de observerade barnen under själva observationerna, där ibland lek med olika sorter byggmaterial, pyssel, böcker och pussel.

Resultatet i figur 1 visar även att fem barn har lekt med något som inte platsade in under resterande kategorier och har därför hamnat under kategorin övrigt. I det här fallen så handlade övrigt om att flickan från förskola B valde att vara ute och leka, samt från förskola A var det en flicka som valde att leka med lera och en flicka som valde att leka med materialet Plus Plus.

6.2 Vad leker barn med

Alla intervjuerna började med frågan ”Vad du tycker om att leka med”, tanken bakom detta var att inte se barnens könstillhörighet utan se varje barn som en individ. Detta genererade svar som utgick ifrån barnen själva utan några värderingar på att dem ska tycka om att leka något speciellt, vilket resulterade i många olika svar och synsätt. Tre av barnen gjorde referenser till vilka kompisar de brukar leka med.

Med Elis. (Astrid, 3,4 år)

Vi brukar oftast också, Dahlia oh jag och Engla hm hm, vi brukar leka i dockebo. (Clarisse, 5,1 år)

Ehh med Dahlia o Elis med frisören. (Engla, 4,9 år)

Flera av barnen refererade någon gång till ett helt rum när dem fick frågan om vad dem tycker om att leka, det beskrevs däremot inte mer utförligt vad det var i rummen som dem tyckte om att göra.

Legorummet. Spelrummet. Byggrummet. (Dean, 5,9 år)

Ja tycker om o leka i byggrummet. (Clarisse, 5,1 år)

Resultatet visar på att barnen inte enbart refererar till leksaker när dem får frågan om vad dem tycker om att leka med, utan det framkommer både lekar och andra aktiviteter. En flicka refererade till att målarummet var ett bra rum när man ville leka lekar som krävde att man tänkte.

Jag vill. Jag gillar väldigt mycket att tänka grejer, så jag är oftast här inne i målarrummet. (Clarisse, 5,1 år)

Medan andra barn uttryckte specifika lekar som dem tyckte om att leka. Dessa lekar uttrycktes utan någon referering till vilka saker som användes, vilket rum man lekte det i eller vilka man lekte med.

Tysta leken sånt. (Dahlia, 4,6 år)

Bygga kojor. (Dean, 5,9 år)

Leka mamma, pappa, barn. (Fia, 4,10 år)

Det var även två pojkar och en flicka som uttryckte att dem tyckte om att leka samma lekar som något annat barn hade uttryckt under sin intervju. Citatet nedan visar på alla de lekarna som andra barn också hade uttryckt:

Datten, o kurragömma. Oh jag gillar kycklingen och vargen. (Benke, 5,9 år)

Många av barnen i undersökningen uttryckte även specifika saker som de tyckte om att leka med. Under intervjuerna talade barnen oftast om en leksak och lek i taget med betänketid emellan.

Eh barbiedockor. (Aron, 5,9 år)

Andra leksaker som barnen uttryckte att de lekte med var bland annat lego, dockor och att pärla. Det gavs däremot inga utförligare svar, och ställdes inga följdfrågor för att få barnen att uttrycka sig med mer beskrivande meningar.

6.2.1 Vad leker flickor med

Utan att förbestämma några könsroller på barnen så fortsatte intervjun med frågan om vad flickor leker med. Resultatet visade på en spridning mellan barnen och deras tankar om vad flickor leker med. Både flickor och pojkar svarade med könsstereotypa leksaker och lekar.

Eh mest med dockor oh barbiedockor. (Engla, 4,9 år)

Ehh dockor o sånt och åh verkligen intresserade av dem håller aldrig nästan aldrig pinnar. (Dahlia, 4,6 år)

Resultatet visar även på en spridning där en del av barnen uttryckte att flickor kunde leka med leksaker som inte är kopplade till normen för vad som anses vara leksaker som flickor brukar leka med.

Oh dem kan leka med bilar. Bygga. (Beata, 5,7 år)

6.2.2 Vad leker pojkar med

I intervjun var den sista frågan som ställdes inriktad på vad pojkar leker med. Även här visar resultatet på flera olika förhållningssätt och synsätt bland barnen. Resultatet visar på att barnen har en tanke om vad pojkar brukar leka med.

Va e de Alfled, a lego. (Caspian, 4,9 år)

Med fotboll. (Astrid, 3,4 år)

Ehh ganska många bilar. Och leker med lego. Och dem leker tjuv o polis ganska mycket. (Dahlia, 4,6 år)

Även Engla och Aron uttryckte att pojkar lekte polis, samt brandman. Men resultatet visade inte enbart på lekar som enligt normen kopplas till pojkar, utan det uttrycktes även att leksaker och lekar som är mer kopplade till flickor var acceptabla att leka för pojkar.

[...] och dem kan leka med dockor. (Beata, 5,7 år)

Ehm mamma pappa barn. (Fia, 4,10 år)

Dem leker med [...] oh barbiedockor. (Aron, 5,9 år)

6.3 Vuxnas inverkan på barnen

I resultatet kan man se spår av vuxnas inverkan och vuxnas synsätt i de svar eller uttalanden som gjorts av barnen. I en av intervjuerna som gjordes på förskola A satt en förskollärare med som stöd till ett barn som uttrycktes vara väldigt blygt. Citatet nedan är taget ur intervjun med Astrid:

Är du en flicka eller pojke?

Flicka

Åh vad leker du då? (Konversation mellan Förskollärare och Astrid, 3,4 år)

I intervjun med Dahlia uttrycker hon vad flickor enligt henne har för förhållningssätt i leken samt med förskollärarna när frågan om vad flickor leker med kommer.

Ibland brukar dem göra saker oh lyssna ganska bra på fröknarna. (Dahlia, 4,6 år)

Ehh såna saker som är lugna o sånt. Mm vi leker alltid lugnt. (Dahlia, 4,6 år)

Resultatet visar på att det i barnens synsätt och uttalande finns delar av de vuxna som finns i dess närhet. Men även att de vuxna sätter kön på barnen, trots att barnen egentligen inte behöver det, vilket kommer läggas fram i nästa kategori.

6.4 Könneutrala förhållningssätt

Resultatet visar på flera tillfällen där barnen har intagit ett könsneutrala förhållningssätt. Det kan handla om vad dem uttryckligen väljer att leka med, vad dem uttrycker att någon annan kan leka med eller vad dem anser är acceptabelt att leka med. Resultatet visar att flera av barnen gör val av leksaker där de har beskrivit en färg eller en leksak som är kopplat till det motsatta könet.

Jag tycker om och leka hemma hos mig, me min studsboll. Den gröna studsbollen kan hoppa själv. (Astrid, 3,4 år)

Eh ja a bilar han leker, min lillasyster [...] Aa, a blå och gröna. (Caspian, 4,9 år)

Ett av barnen uttrycker även hur hans lillasyster inte kan leka med lego, men han beskriver det inte som att problemet ligger i att hans syster är en tjej, utan att problemet ligger i systemns ålder.

Ja men Lucy kan inte, han e för liten. [...]

Ja, inte på lego. Han e liten, han kan inte leka. (Caspian 4,9 år)

I resultatet syns det även tillfällen där barnen har uttryckt att alla kan leka med allt, eller där dem inte tycks uppmärksamma vad som menas med ett specifikt kön. Både Beata och Clarisse samt Dean uttrycker:

Samma sak som tjejer. (Beata, 5,7 år)

Man får göra vad man vill, de enda man får inte göra, som man inte får göra. Inte äta godis, men man får göra alla andra saker. (Dean, 5,9 år)

Detta resultat visar på att barnen inte ser begränsningar i den lek som förekommer i förskolan. Ett barn uttryckte under intervjuerna med förvåning:

Vilka flickor? (Benke, 5,9 år)

Resultatet visar på att pojken vid intervjutillfället inte visste vilka flickorna var i frågan om "Vad flickor leker med?". Pojken fortsatte sin intervju med att svara samma sak som han svara på den tidigare frågan om vad han tycker om att leka med, på både frågan om vad flickor och pojkar leker med.

7 Analys

I det här kapitlet analyseras resultatet och stärks med hjälp av teorin. Analyserna utgår ifrån de tre forskningsfrågorna som ska svaras på.

- Hur ser barn på de leksaker och lekar som finns i förskolan ur ett genusperspektiv?
- Vad för val av lekar och leksaker gör barnen i den fria leken ur ett genusperspektiv?
- Kan man se vuxnas synsätt i barnens tankar och val?

7.1 Vad för val av lekar gör barnen i den fria leken ur ett genusperspektiv?

Under observationerna framkom det att spridningen var bred mellan de lekar och leksaker som barnen valde att leka med. Om man tittar på resultatet i figur 1 kan man se att det mellan de olika kategorierna är väldigt jämt förutom i kategorin rollek vilket var den kategorin flest barn under observationerna valde att leka i. Under barnens rollekar var det två lekinriktningar som barnen valde, den ena var en frisörlek som höll i sig under hela observationstimmen, samt att några av barnen lekte mamma, pappa, barn. Barnens val av lekar som kan reflektera dess vardag visar på att barnen bearbetar sin omvärld för att bygga upp sin kompetens och utveckla sina färdigheter (Engdahl & Ärlemalm-Hagsér 2015).

Förutom kategorin rollek som är marginellt större än de andra kategorierna finns det flera kategorier som inte observerades under observationstillfällena. Där hittar vi byggmaterial, pyssel, pussel och böcker, varför dessa leksaker inte användes under observationerna skulle kunna bero på hur förskolan har byggt upp sin miljö, men även på vad barnen har för intressen. Rolleken som var den leken som flest barn valde samt byggrummet där byggmaterialet finns är två ställen som ligger avgränsat från varandra och där leken inte följer med på ett smidigt sätt mellan rummen. Detta skulle kunna betyda att det har skapats zoner på förskolan som gör att alla rummen inte är attraktiva för alla barnen då rummet inte passar in i deras behov, vilket Eggen Børve och Børve (2016) poängterar.

Under observationerna skrevs det ner anteckningar för att förtydliga händelser under observationerna. Två av kategorierna där det antecknades något var under kategorin djur och spel. På båda kategorierna var det pojkar som lekte samt en flicka (se figur 1) som spelade ihop med pojken. Pojken som lekte med djur lekte med dinosaurier och pojken som spelade spel hade valt att spela prinsessfia. Detta skulle kunna tolkas som att miljöerna både är norminriktade och samtidigt även inbjudande för att göra normöverskridande val. Svaleryd (2002) beskriver att det finns barn som väljer att leka i de miljöer som skapats utifrån normerna samtidigt som det även finns de barn som väljer att bryta mönstren vilket man kan se med pojken som valde att

spela prinsessfia.

Ännu en kategori som hade flera anteckningar var kategorin övrigt, under denna kategori hamnade sådan som inte passade in under de andra kategorierna. Anteckningarna för den här kategorin visade på att det var tre olika lekar som inte passade in i någon annan kategori, lek med lera, lek med Plus Plus samt lek ute. Att en flicka från förskola B (se figur 1) kunde välja att gå ut under sin fria lek visar på en flexibel förskola där barnens initiativ och egna val är en del av verksamheten. Engdahl och Ärlemalm-Hagsér (2015) betonar att barnens syn av den fria leken är att den ger dem chans till att ta egna initiativ, att få bestämma, göra egna val samt att kunna påverka sin dag på förskolan.

7.2 Hur ser barn på de leksaker och lekar som finns i förskola ur ett genusperspektiv?

Under intervjuerna har barnen fått svara på frågor, varje barn har setts som ett barn och det har därför inte lagts någon värdering i vad barnen har svarat utifrån kön. Det har inneburit att det därför inte har funnits några rätt eller fel, vilket har gett flera olika svar och tankar från barnen.

Första frågan som ställdes till varje barn var ”Vad tycker du om att leka med”, utifrån frågan framkom det flera olika svar. Några av barnen svarade att de lekte med andra kompisar. Shutts, Kenward, Falk, Ivegran och Fawcett (2017) betonar att barnen ofta väljer kompisar av samma kön. I intervjuerna kan man däremot se att majoriteten av de barnen som uttryckt att dem leker med specifika kompisar, faktiskt väljer att leka med barn av ett annat kön. Samtidigt som det även fanns ett barn som uttryckte att hon lekte med kompisar av samma kön. Vilket skulle kunna tyda på att barnen på dessa kommunala förskolor ser på sina kompisar som individer och inte utifrån sina kön vilket Shutts, Kenward, Falk, Ivegran och Fawcett (2017) poängterar är ett synsätt som har setts hos barn på könsneutrala förskolor.

På frågan gavs det även svar på olika lekar som barnen lekte, här fanns exemplen från två flickor som uttryckte att dem brukade leka tysta leken och mamma, pappa, barn. Samtidigt som en pojke uttryckte att han gillade att bygga kojor. Detta är lekar som man utifrån Svaleryds (2002) beskrivning av hur ordet pojke och flicka är laddade, skulle kunna se som lekar som är kopplade till normerna för pojkar och flickor. Även normen om hur flickor ska vara tysta (Eggen Børve och Børve 2016) skulle kunna kopplas till flickans uttryckta val att leka tysta leken, vilket skulle kunna ses som att flicka uttrycker de normer som samhället har om att flickor ska vara tysta. Även om man kan se tecken på normer kopplade till pojkar och flickor fanns det även barn av olika kön som uttryckte att dem gillade att leka samma lekar. Dessa lekar var *datten*, *kurragömma* och *kycklingarna och vargen* som kan ses som lekar som är neutrala ifrån könsnormer. Frödén (2018) betonar att om pedagogerna och barnen inte gör några värderingar av lekarna och valen som görs i förskolan så öppnar detta nya synsätt för barnen. Vilket

skulle kunna tyda på att detta är lekar som framställts som aktiviteter som alla kan leka utan några värderingar på att lekarna skulle vara skapade för flickor eller pojkar. Samtidigt fanns det även de barnen som överskred normerna och uttryckte att dem lekte med något som anses vara till för de motsatta könet, exempelvis pojkar som leker i dockvrån (Svaleryd 2002). Här hade vi till exempel en pojke som uttryckte att han tyckte om att leka med barbiedockor, vilket i vanliga fall kan anses som utanför normen för pojkar.

Nästa fråga som ställdes till barnen var frågan om ”*Vad leker flickor med*”, frågan ställdes utan någon antydning till vilket kön barnet har. På frågan om vad flickor leker med svarade de flesta barnen lekar som kan kopplas till skapande, relationer och hemlekar (Svaleryd 2002). Både pojkar och flickor uttryckte att flickor lekte med dockor och barbiedockor, och att dem inte höll i pinnar så ofta, vilket skulle kunna tolkas som att flickor sällan leker med pinnar. Tolkningen av detta skulle kunna vara riktat till egenskaper som denna flicka kopplar till pojkar, vilket Svaleryd (2002) belyser. Flickans uttryck skulle kunna visa på att hon kopplar lek med pinnar till något som pojkar håller på med och inte flickor. Att flickan ser på leken med pinnar på det här sättet skulle kunna kopplas till vad för värderingar som hon har utsatts för, vilket Lynch (2016) ser som att barnen blir visade vilka roller dem ska inta.

Samtidigt kan man se att en del av barnen uttryckte ett synsätt som varit tvärt emot det Lynch (2016) poängterar. Detta eftersom det även fanns de barn som uttryckte att flickor kunde leka med könsöverskridande leksaker så som bilar, vilket skulle kunna tolkas som att barnen har blivit visade ett könsöverskridande synsätt.

Den sista frågan som ställdes till varje barn var ”*Vad leker pojkar med*” och även här delades svaren upp mellan könstypiska lekar och könsöverskridande lekar. Både flickor och pojkar uttryckte att pojkar lekte med bilar och lego. Samt lekar så som tjuv och polis, och brandman. Detta skulle kunna tyda på att barnen anser att detta är lekar och kunskaper som pojkarna besitter. Detta beskriver Wernersson (2017) har varit ett vanligt synsätt mellan könen förr. Däremot beskriver barnen även hur pojkar kan leka lekar som i vanliga fall skulle kunna kopplas till att vara lekar som flickor brukar leka. Dem nämner både lekar så som att leka mamma, pappa, barn, leka med dockor och med barbiedockor. Vilket är lekar som skulle kunna ses som mer passande för flickor, då dessa lekar utgår ifrån en hemmalek vilket länge har ansetts ingå i flickornas utbildning (Wernersson 2017). Däremot säger förskolans läroplan (Lpfö18, 2018) att inom förskolan ska man arbeta för att motverka sådana könsmonster som kan begränsa barnen i dess utveckling och lärande. Detta skulle kunna ses i barnens förhållningssätt och öppenhet i vad pojkar men även flickor kan leka med.

Ett förhållningssätt som har blivit tydligt i både frågorna om ”*Vad flickor leker med*” och ”*Vad pojkar leker med*” är att barnen faktiskt uttrycker att alla kan leka med allt. Både pojkar och flickor svarade på någon av frågorna med att referera till att flickor kan leka med samma sak som pojkar eller tvärtom. Det kan visa på att barnen enligt förskolans läroplan (Lpfö18, 2018) får en utbildning där barnen på lika villkor får prova sina intressen och sina förmågor, utan att det görs någon skillnad på om dem är pojkar eller flickor. Detta skulle man även kunna se i den pojken som uttryckte ”*Vilka flickor?*” samt den pojken som beskrev att hans lillasyster inte fick leka med lego för att hon var för liten. Utifrån detta skulle man kunna tolka det som att den första pojken, inte såg på flickorna som flickor utan som barn. Samt att den andra pojken inte såg något problem i att hans lillasyster lekte med lego. Utan problemet låg i att hon var för liten, vilket kan ge en tolkning av att det handlar om risk för skada i stället för lillasystemens könstillhörighet.

7.3 Kan man se vuxnas synsätt i barnens tankar och val?

Resultatet visar på att det i barnens val och synsätt även finns delar av vad de vuxna i barnens närhet har för synsätt. Under en av intervjuerna satt det med en förskollärare som under intervjun flikade in emellanåt. Vid ett av dessa tillfällen efter att barnet fått frågan om ”*Vad flickor leker med?*” ställdes frågan om barnet var en flicka eller pojke, varav barnet svarar ”*Flicka*” och förskolläraren fortsätter med att ställa frågan ”*Vad leker du då?*”. Utifrån detta kan man dra slutsatsen att de vuxna är med och gör kön hos barnen, vilket Eggen Børve och Børve (2016) poängterar. Detta eftersom de vuxna har referenser om vad flickor och pojkar är och använder dessa referenser när de integrerar med barnen.

Både Hjelmér (2020) och Ärlemalm-Hagsér och Pramling Samuelsson (2009) betonar att beroende på vad för förhållningssätt som förskollärarna visar upp som acceptabelt samt önskvärt, sätts det en prägel på vad barnen anser är ett accepterat förhållningssätt och utgår sedan ifrån det i sina val i verksamheten. Detta skulle kunna ses i hur en av flickorna uttryckte att flickor alltid leker lugnt och lyssnar på fröknarna vilket skulle kunna tyda på att detta är ett synsätt som hon har uppfattat av någon vuxen är ett önskat beteende av flickorna. Det skulle även kunna tyda på att bemötandet mellan flickorna och pojkarna i förskolan är annorlunda, och därför skapar en bild av vad som är manligt och kvinnligt, vilket beskrivs i förskolans läroplan (Lpfö18, 2018).

8 Diskussion

I det här kapitlet diskuteras metoden, resultatet och analysen samt ges förslag till fortsatt forskning.

8.1 Resultatdiskussion

Studiens syfte är att ge en inblick i hur barnen ser på de lekar och leksaker som finns i förskolan samt att ta reda på vad barnen gör för val i sin fria lek utifrån ett genusperspektiv. Genom att fråga barnen om vad de tycker om att leka med kunde svar som utgår ifrån varje barn som individ ges, utan att den som intervjuar lägger några egna värderingar på vilket kön barnen har. Barnen kunde få vara sig själva och alla svar var accepterade, det fanns inga rätt eller fel. Utifrån resultatet och analysen synliggjordes det att barnen uttryckte att de lekte med specifika kompisar. Shutts, Kenward, Falk, Ivegran och Fawcett (2017) beskriver att barnen oftast gör valet att leka med kompisar av samma kön. Men i resultatet syntes det att barnen faktiskt uttryckte att de lekte med kompisar av båda könen, vilket även blev synligt i observationerna där det observerades att både flickor och pojkar lekte i rolleken (se figur 1). Chapman (2015) poängterar att om miljön i förskolan är tillåtande för könsöverskridande lek, kan det resultera i blandade lekgrupper mellan könen. I analysen tolkades barnens val av lekkamrater som att barnen såg på sina kompisar som individer, vilket även kunde kopplas till hur Shutts, Kenward, Falk, Ivegran och Fawcett (2017) beskriver att barnen från förskolor med könsneutralt förhållningssätt såg på sina kompisar. Ett annat sätt att se på hur barnen uttryckte sig och vilka val de gjorde skulle kunna vara att barnen kanske inte ser kön i de val av kompisar som de gör, utan att de enbart ser kompisar som de tycker är roliga att leka med. Det här synliggjordes i barnens förhållningssätt när ett barn ifrågasatte, "Vilka flickor?" när det frågades om vad flickor leker med. En tolkning av uttalandet är att pojken ville få förtydligt vilka specifika flickor svaret skulle handla om. Samtidigt som en annan tolkning skulle kunna vara att han faktiskt inte vet vad vi menar med flickor och inte tänker på sina kompisar som flickor eller pojkar. Det här väcker funderingar om det är viktigt att benämna barnen som flickor eller pojkar eller om de vuxna skapar mellanrum mellan barnen genom att dela upp dem utifrån sina kön, även om det inte görs medvetet.

Barnens val av leksaker och lekar framgick också av intervjuerna och observationerna. I observationen uppmärksammades det att barnen hade olika lekar som de tyckte om att leka. Några av barnen uttryckte att dem gillade att leka lekar som skulle kunna kopplas till vilket kön de har eller till vad som skulle kunna tolka som samhällets synsätt på vad barn ska leka eller hur dem ska vara. Här uttryckte flickorna bland annat tysta leken och mamma pappa barn som är lekar som skulle kunna vara mer kopplade till flickor. Detta eftersom tysta leken skulle kunna kopplas till att flickan även

har uttryckt att flickor leker lugna lekar. Det här skulle kunna kopplas till att normerna säger att flickor är tysta och pojkar är mer högljudd, vilket Eggen Børve och Børve (2016) uttrycker. Samtidigt kan tysta leken vara ett sätt som de vuxna använder för att få det lugnt vid till exempel matsammanhang, och inte alls har presenterats som en lek som kan kopplas till flickor utan enbart som en rolig lek.

Barnen uttryckte även att mamma pappa barn var en lek som de ofta kopplade till flickor. Detta skulle kunna kopplas till hur samhället tidigare har sett hemmiljön och att ta hand om barnen som kvinnans ansvarsområde (Wernersson, 2017), vilket skulle kunna vara varför barnen uttrycker detta som en lek som mestadels flickor leker. Lynch (2014) beskriver hur miljön där rolleken utförs anses vara feminin, men hur den om den får vara föränderlig även bjuder in till lek för pojkarna. Studien visade på att barnens tankar om att mamma pappa barn var en lek för flickor, faktiskt inte var det förhållningssätt som valdes i deras fria lek. Studerar man figur 1 så synliggörs det att det inte enbart var flickorna som lekte bland rolleken. Utifrån de anteckningar som gjordes under observationerna så innefattade mamma pappa barnleken någon gång under observationerna både pojkar och flickor. Vilket visar att barnen agerar annorlunda gentemot hur de uttrycker sig, vilket skulle kunna tyda på att barnen väl i leken inte lägger värderingar på vilka som får vara med i leken utifrån deras kön. Däremot kan det inte sägas något om vilka roller pojkarna och flickorna tog i lekarna då detta inte observerades vid tillfället, det hade annars kunnat gett ett annat eller tydligare resultat. Även om en del av barnen uttryckte lekar som man skulle kunna tolka som kopplade till deras kön. Fanns det både pojkar och flickor som uttryckte att de gillade att leka lekar som barn av båda könen uttryckt att de tycker om att leka. Här uttrycker barnen traditionella lekar som har lekts av de flesta barn genom tiderna så som datten och kurragömma. Att både flickor och pojkar uttrycker att de gillar att leka dessa lekar skulle kunna betyda att dessa lekar har blivit presenterade för barnen på lika villkor utan att det sätts några normer på lekarna. Hjelmér (2020) poängterar att förskollärarna kan hjälpa till att visa att lekarna är accepterade att leka av båda könen, genom att initiera till att leka lekarna och visa att dem kan lekas av alla. Chapman (2015) betonar att det inte finns några flick- eller pojklekar vilket skulle kunna tyda på ett synsätt som förskollärarna haft gentemot dessa lekar, då dem sällan kopplas till lekar för något speciellt kön. Det här väcker en tanke på vad som hade hänt om förskollärarna haft samma förhållningssätt med alla lekar. Det vill säga att förskollärarna bjuder in alla barn på lika villkor och erbjuder dem alla rollerna i leken utan att koppla pojkarna till manliga roller och flickorna till kvinnliga roller.

Genom att granska resultatet och analysen framgick det att både flickor och pojkar uttryckte leksaker som var kopplade till de olika könen. Däremot synliggjordes det även att barnen på många plan var öppna för att flickor och

pojkar kan leka med könsöverskridande leksaker, vilket även Svaleryd (2002) poängterar. I intervjuerna visade dock barnen på en större öppenhet när de pratade om vad pojkar kunde leka med. Det var fler barn som uttryckte lekar och leksaker som i vanligt fall kopplas till flickor när de berättade om vilka lekar och leksaker pojkar kan leka med. Detta kunde även ses, då det var fler pojkar som var med och lekte i rollekarna i observationerna och som valde att exempelvis spela spel med prinsessor. Samtidigt som det i observationerna inte visade på så många flickor som valde att leka med normöverskridande leksaker under sin fria lek. Vilket synliggjordes i hur barnen pratade om lekarna när frågan om vad flickor kan leka med ställdes. Svaren uttryckte inte i lika stor utsträckning att flickor kan leka med sådan som är kopplat till pojkar som det hade gjorts när frågan ställdes om pojkarna. Lynch (2014) betonar att det i hennes studie var mindre accepterat att pojkarna lekte överskridande lekar. Vad detta beror på skulle kunna ha med vad för inställning som visas gentemot att leka överskridande. Det här skulle kunna tyda på att när pojkarna leker överskridande uppmärksammas det mer än när flickorna väljer lekar som går utanför normen. Det skulle kunna tyda på att förskollärarna jobbar med att lyfta flickornas status hos pojkarna genom att uppmuntra pojkarna till lekar som tidigare inte setts som lekar för pojkar. Genom det kan förskollärarna ha glömt att faktiskt lyfta tjejerna och visa att det är lika accepterat för dem att gilla bilar som det är för pojkarna att gilla barbiédockor. Detta beskriver Lynch (2016) och Svaleryd (2002) samtidigt som dem betonar att det är viktigt att förskollärarna visar barnen att det är accepterat att leka normöverskridande. Med det sagt fanns det även de barnen som uttryckte att alla kan leka med allt och att pojkar och flickor kan leka med samma saker. Vilket visar att en del av barnen visar på ett jämställt synsätt, där båda könen klarar samma saker.

De vuxna har en tydlig roll i hur barnen agerar och uttrycker sig om leken ur ett genusperspektiv vilket även Chapman (2015) betonar. Detta syns tydligt i hur förskolläraren i intervjun agerar ihop med barnet. Ur intervjuarens synvinkel är flickans kön oviktigt för att få veta vad hon anser att flickor leker med, medan förskolläraren visar på att det är viktigt att flickan är ett kön för att hon ska veta vad en flicka leker med. Chapman (2015) poängterar att när förskollärarna pratar med barnen så överförs deras synsätt till barnet. Förskollärarens uttalande om flickans kön visar på att förskolläraren är med och skapar kön hos barnet (Eggen Børve och Børve 2016) då flickan mycket väl hade kunnat svara något helt annat på frågan om förskolläraren inte hade ifrågasatt vilket kön hon har. Vilket styrde flickan mot vad som enligt normerna är lekar som flickor brukar leka med och kan tolkas bli det svar hon tror är det som är rätt.

8.2 Metoddiskussion

Eftersom studien utgick ifrån barnens perspektiv kändes det som en självklarhet att använda sig av intervjuer för att få veta vad barnen har för

syn på leken i förskolan, vilket barnen kan förklara bäst själva. Samtidigt fanns även tanken på att man inte alltid gör som man säger vilket gjorde att funderingarna om att använda sig av andra verktyg för att få in empirin uppkom. Valet landade ganska snabbt på observationer utifrån ett protokoll, då det var själva valet av leken som var intressant för studien och inte hur leken var uppbyggd, eller vad som kommunicerades i leken, vilket hade krävt längre och mer grundliga observationer.

Valet att använda två olika sätt för att få in empirin känns som ett bra val, däremot kan man ifrågasätta om man skulle haft fler följdfrågor för att få barnen att utveckla sina svar då svaren ibland var väldigt tunna. Det som man dock var orolig skulle hända vid utökade frågor var att det skulle bli att man styrde barnen mot vad som skulle kunna anses vara rätt eller fel och genom det inte få ut barnens perspektiv och deras tankar. Utan i stället få ut vad barnen tror att intervjuaren vill ha för svar, vilket hade förstört tanken med arbetet.

I valet av urvalsgrupp uppkom det flera problem. På grund av den rådande pandemin var det många förskolor som tackade nej till att medverka i studien då det fanns både personal och barnbrist på förskolorna. Detta gjorde att urvalet av förskolor begränsades, vilket även gjorde att det blev begränsningar i empirin som samlades in. På den ena förskolan var som tur var nästan alla barnen där under intervju och observationstillfället. Oturligt nog var det inte fallet på den andra förskolan som man dessutom hade lyckats få tag på ganska sent. Där var det ett stort bortfall av barn och enbart två barn som fick vara med i studien var där under tillfället för intervjuerna och observationerna.

I studien lämnades valet om vilka barn som skulle medverka i studien till förskollärarna, vilket man i efterhand kanske inte skulle ha gjort. Detta gjorde att det på förskolorna valdes ut barn som kunde få medverka i studien, vilket gör att det skulle kunna tänka sig att det fanns en tanke bakom valet av barn utifrån förskollärarnas perspektiv. I efterhand skulle man egentligen ha bett dem att skicka ut till alla barn i åldrarna 4–5 år, då det kanske hade gett fler barn att göra studien på och en bredare empiri. Detta hade kanske även gjort att det funnits fler barn att intervjua och observera på förskola B. Däremot hade det kunnat bli ett problem att skicka till alla på förskola B eftersom det var en 4–5 års grupp på 33 barn. Detta hade gjort att det kanske ändå hade behövts göras någon sorts urval för att jämma ut med förskola A där barngruppen var betydligt mindre.

Något som uppkom under studien som tidigare inte hade tagits in som något som kunde bli ett problem var att hitta ett passande rum att utföra intervjuerna i. Doverborg och Pramling Samuelsson (2000) betonar att det är viktigt att använda ett lugnt rum för att utföra intervjuerna. På förskola A var inte detta ett så stort problem, då det fanns rum som gick att stänga om, däremot visade det sig vara ett stort problem på förskola B som inte hade några dörrar in till

sina rum, samt att alla rummen låg fördelade runt det större lekrummet. Detta gjorde att intervjuerna fick hållas i ett rum precis bredvid där barnen lekte. Vilket gjorde att det blev svårare att höra vad som sas i inspelningarna av intervjuerna, samt att barnen inte behöll fokuset under intervjuerna utan blev störda av omgivningen. Hade det gått att använda sig av något av de andra avdelningarnas rum eller liknande hade kanske materialet från förskola B sett annorlunda ut.

8.3 Förslag till fortsatt forskning

Under studiens gång har det kommit flera nya tankar på hur man skulle kunna gå vidare och fortsätta forska inom området barn och genus. En av tankarna som väcktes var funderingar om hur barnen förhåller sig i leken ur ett genusperspektiv. Det hade därför varit intressant att forska på vilka roller barnen intar i sin lek och hur de kommunicerar med varandra under leken. För att synliggöra hur genus och makt utspelar sig i den fria leken. Tanken om att forska utifrån detta uppkom då studien enbart utgår ifrån barnens val av lekar. Detta gör att man enbart ser valet av leksaker men inte vilka lekar som skapas med de olika materialen. Vad barnen intar för roller i leken hade kanske kunnat tillföra ännu mer empiri som visar på barns perspektiv ur ett genusperspektiv. Väljer till exempel flickorna att vara prinsessor och pojkarna att leka krig? Det hade även kunnat vara intressant att forska om hur förskollärarens förhållningssätt i leken skapar kön hos barnen, och om det finns några skillnader i hur barnen leker utifrån hur förskollärarna förhåller sig mot barnen. Detta eftersom det fanns spår av vuxnas förhållningssätt i studien och att de vuxnas förhållningssätt sätter spår hos barnen.

9 Referenslista

Björkdahl Ordell, Susanne. (2007). Vad är det som styr vilka etiska regler som finns? I: Björkdahl Ordell, Susanne, Dimenäs, Jörgen & Davidsson, Birgitta. *Lära till lärare: att utveckla läraryrket – vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. 1. uppl. Stockholm: Liber ss. 21-28

Børve Hege Eggen & Børve Elin. (2016). Rooms with gender: physical environment and play culture in kindergarten. *Early child development and care*, Vol.187 (5-6), p.1069-1081.
Doi: 10.1080/03004430.2016.1223072
Hämtad: 2021-10-31

Chapman, Rachel. (2015). A case study of gendered play in preschools: how early childhood educators' perceptions of gender influence children's play. *Early child development and care*, Vol.186 (8), p.1271-1284.
Doi: 10.1080/03004430.2015.1089435
Hämtad: 2022-01-13

Connell, Raewyn & Pearse, Rebecca (2015). *Om genus*. 3., [omarb. och uppdaterade] uppl. Göteborg: Daidalos

Denscombe, Martyn (2018). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Fjärde upplagan Lund: Studentlitteratur

Doverborg, Elisabet & Pramling Samuelsson, Ingrid (2000). *Att förstå barns tankar: metodik för barnintervjuer*. 3., [omarb.] uppl. Stockholm: Liber

Edström, Charlotta. (2014) Pedagogues' Constructions of Gender Equality in Selected Swedish Preschools: A qualitative study. *Education enquiry*, Vol.5 (4), p.24618
Doi: 10.3402/edui.v5.24618
Hämtad: 2021-10-01

Eidevald, Christian (2011). *"Anna bråkar!": att göra jämställdhet i förskolan*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Engdahl, Ingrid & Ärlemalm-Hagsér, Eva (red.) (2015). *Att bli förskollärare: mångfacetterad komplexitet*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning [Elektronisk resurs]. (2002). Stockholm: Vetenskapsrådet

Tillgänglig på Internet:

https://www.vr.se/download/18.68c009f71769c7698a41df/1610103120390/Forskningsetiska_principer_VR_2002.pdf

Frödén, Sara. (2019) Situated decoding of gender in a Swedish preschool practice. *Ethnography and education*, Vol.14 (2), p.121-135

Doi: 10.1080/17457823.2017.1422135

Hämtad: 2021-10-31

God forskningssed [Elektronisk resurs]. Reviderad utgåva (2017).

Stockholm: Vetenskapsrådet

Tillgänglig på Internet: [https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-
rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html](https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html)

Hedlin, Maria (2021). *Lilla genushäftet 3.0 [Elektronisk resurs] Om genus och skolans jämställdhetsmål*. Linnéuniversitetet

Tillgänglig på Internet: [http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lnu:diva-
107723](http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lnu:diva-107723)

Hirdman, Yvonne. (2004). Genussystemet – reflektioner kring kvinnors sociala underordning. I: Carlsson Wetterberg, Christina & Jansdotter, Anna (red.) *Genushistoria: en historiografisk exposé*. Lund: Studentlitteratur ss.113-133

Hjelmér, Carina. (2020). Free play, free choices? – Influence and construction of gender in preschools in different local context., *Education Inquiry*, 11:2, 144-158.

Doi: 10.1080/20004508.2020.1724585

Hämtad: 2021-10-31

Johansson, Eva (2008). *"Gustav får visst sitta i tjejsoffan!": etik och genus i förskolebarns världar*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Jämställdhetskartan (u.å.). Begrepp/teori.

<https://www.jamstaldhetskartan.se/begrepp-och-teori.html>

Hämtad 2021-11-15

Knutsdotter Olofsson, B. (2009). Vad lär barn när de leker? I: Jensen, Mikael & Harvard, Åsa (red.) (2009). *Leka för att lära: utveckling, kognition och kultur*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Lynch, Lisa. (2016). Where Are All the Pippis?: The Under-representation of Female Main and Title Characters in Children's Literature in the Swedish Preschool. *Sex roles*, Vol.75 (9-10), p.422-433.

Doi: 10.1007/s11199-016-0637-7

Hämtad: 2021-10-01

Lynch, M. (2014). Guys and dolls: a qualitative study of teachers' views of gendered play in kindergarten. *Early child development and care*, Vol.185 (5), p.679-693.

Doi: 10.1080/03004430.2014.950260

Hämtad: 2022-01-13

Läroplan för förskolan: Lpfö 18. (2018). [Stockholm]: Skolverket

Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=4001>

NE.se [Elektronisk resurs]. (2000-). Malmö: Nationalencyklopedin

<https://www.ne.se/info/>

Hämtad: 2021-12-10

Patel, Runa & Davidson, Bo (2003). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 3., [uppdaterade] uppl. Lund: Studentlitteratur

Shutts, Kristin; Kenward, Ben; Falk, Helena; Ivegran, Anna och Fawcett, Christine. (2017). Early preschool environments and gender: Effects of gender pedagogy in Sweden. *Journal of Experimental Child Psychology*. Volume 162, Page 1-17.

Finns att hämta på: <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2017.04.014>

Hämtad: 2021-10-31

Svaleryd, Kajsa (2003). *Genuspedagogik: en tanke- och handlingsbok för arbete med barn och unga*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Säljö, R. (2017). Den lärande människan – *teoretiska traditioner*. I:

Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2017). *Lärande, skola, bildning*. Fjärde utgåvan, reviderad Stockholm: Natur & Kultur ss. 203–264

Wernersson, I. (2017): Genusordning och utbildning – förr och nu. I:

Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2017). *Lärande, skola, bildning*. Fjärde utgåvan, reviderad Stockholm: Natur & Kultur ss. 435–456

Ärlemalm-Hagsér, Eva & Pramling Samuelsson, Ingrid. (2009). Många olika genuspönster existerar samtidigt i förskolan. *Pedagogisk Forskning i Sverige*, Vol.14 (2), p.89.

Finns att hämta på: <https://open.lnu.se/index.php/PFS/issue/view/81>

Hämtad: 2021-10-01

Bilaga 1: Observationsprotokoll

Val av leksaker	Flicka	Pojke	Anteckning
Dockor: Barbie Actionfigurer			
Bilar			
Rollek Bebisdockor Kostymer			
Byggmaterial Klossar Magneter			
Lego: Smålego Duplo			
Djur: Bondgård Safari			
Gosedjur			
Rita/Måla			
Pärla: Pärlplattor Halsband/armband			
Pyssla			
Böcker			
Spel			
Pussel			
Övrigt ex ämnesmaterial			

Bilaga 2: Intervjufrågor

Vad tycker du om att leka?

-Vilka lekar kan du leka?

Vad leker flickor?

-Vilka lekar kan flickor leka?

Vad leker pojkar?

-Vilka lekar kan pojkar leka?

Bilaga 3: Samtyckesblankett

Samtyckesblankett för att delta i Barns tankar om lek ur ett genusperspektiv

Hej!

Jag heter Victoria Lihdén och kommer under vintern att skriva mitt examensarbete inom förskolläraryrket, med inriktning mot Barns tankar om lek ur ett genusperspektiv.

Syftet med min studie är att få en inblick i hur barn ser på de lekar och leksaker som finns i förskolan samt vad för val dem själva gör i sin fria lek utifrån ett genusperspektiv. Studien kommer att utgå ifrån intervjuer som kommer att spelas in för att kunna bearbetas samt observationer gjorda utifrån ett observationsschema.

Genom att skriva under den här samtyckesblanketten godkänner du att ditt barns personuppgifter behandlas inom ramen för studien som beskrivs ovan. Du kan när som helst dra tillbaka ditt samtycke genom att kontakta någon av kontaktpersonerna nedan. Ditt barns personuppgifter kommer därefter inte längre att bevaras eller behandlas vidare utan annan laglig grund.

De personuppgifter som kommer samlas in från ditt barn är dess namn och ålder, i den färdiga studien kommer däremot inte barnets namn att användas utan bytas ut enligt Vetenskapsrådets etiska regler. Ditt barns personuppgifter kommer behandlas fram till studien har blivit godkänd varefter de raderas.

Du har alltid möjlighet att få information om vad som registrerats om ditt barn eller ha synpunkter på behandlingen eller de uppgifter som samlats in genom att kontakta någon av kontaktpersonerna nedan eller lärosätets dataskyddsombud på dataskyddsombud@lnu.se. Klagomål som inte kan lösas med Linnéuniversitetet kan lämnas till Datainspektionen.

Det är bra om blanketten lämnas tillbaks till förskolan snarast. Tack!

.....
Underskrift

.....
Ort och datum

.....
Namnförtydligande

Kontaktuppgifter:

Studentens namn: Victoria Lihdén

Studentens e-postadress: v1222gg@student.lnu.se

Handledarens namn: Mirja Betzholtz
Handledarens e-postadress: mirja.betzholtz@lnu.se